

The perspective of further research is the issue of implementation, organization and small businesses introduction to the forest sector in our country, which has hardly been investigated and has no scientific basis.

Keywords: wood, small business, electronic records, certification, accounting and information support

УДК: 657.9:338.242

**УДОСКОНАЛЕННЯ ДОКУМЕНТУВАННЯ ОБЛІКУ
СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ УГІДЬ,
ЇХ ЯКОСТІ ТА ЕКОЛОГІЗАЦІЇ ВИКОРИСТАННЯ**

Т. В. МАШКОВА, асистент кафедри статистики та економічного аналізу
**Національний університет біоресурсів
і природокористування України**
e-mail: tetyana-mashkova@yandex.ru

Анотація. Сільськогосподарські землі потребують не тільки інтенсифікації та великих капіталовкладень, але й комплексних екологічно виправданих методів господарювання для збереження і використання ґрунту з метою задоволення не тільки поточних потреб людини, а й одночасного збереження його родючості. Дані первинних документів є основою аналітичного обліку, що припускає ведення бухгалтерських реєстрів як у натуральному, так і в грошовому вимірниках. Первинні документи є вихідною інформацією для всіх рівнів управління господарською діяльністю.

Від якості наданої первинної інформації, значною мірою, залежить вірогідність звітності, результати оцінки та аналіз показників, що характеризують ефективність використання якості сільськогосподарських угідь. Підтримання якості сільськогосподарських угідь створює основу для додаткових економічно ефективних вкладень праці та засобів у землю. Ці заходи спрямовані на регулювання водно-повітряного балансу ґрунту, покращуючи умови для вирощування культурних рослин. Тому вдосконалені форми первинних документів для обліку якісних параметрів сільськогосподарських угідь є основою для вірного їх відображення.

Ключові слова: *якість сільськогосподарських угідь, методичні підходи, первинні документи, бухгалтерський облік, інформація, сільськогосподарські підприємства*

Актуальність. Проведені дослідження свідчать про те, що для досягнення та забезпечення більш високого рівня адаптації українських підприємств до змін у державі та світі потрібно постійно переглядати та поліпшувати структуру інформації, яка міститься в документації. При

цьому основну увагу необхідно звертати на формування інформаційного комплексу документації, за допомогою розширення її форм чи доповнення існуючих новими показниками, які більш широко розкривають інформацію і будуть підґрунтям для оперативності прийняття управлінських рішень. На сьогодні необхідна оптимально деталізована інформація про витрати на поліпшення земель сільськогосподарського призначення, тобто компенсаційних ресурсів на поточну виробничу, фінансову, інвестиційну та іншу діяльність.

Такі дані необхідні, у першу чергу, внутрішнім користувачам інформації для прийняття управлінських рішень не тільки в частині витрат по звичайних видах діяльності, але й щодо інших витрат підприємства, включаючи витрати щодо поліпшення якісного стану сільськогосподарських угідь, зумовлені реалізацією екологічної політики. Це дає їм змогу визначати окупність авансованого в природоохоронну сферу капіталу та обґрунтованість витрат з погляду одержання економічних вигод не тільки у формі прибутку, приросту капіталу, але і як фактора конкурентоспроможності й екологічно чистої виробничої діяльності.

Таким чином, для формування науково обґрунтованих і практично значущих суджень внутрішніх і зовнішніх користувачів про інформаційність бухгалтерських даних традиційного групування витрат за звичайними видами діяльності в розрізі економічних елементів є недостатньо повною.

Запровадження спеціалізованих форм документів та дотримання вимог облікової дисципліни щодо обліку сільськогосподарських угідь та їх якісних параметрів дає змогу підвищити достовірність первинної документації, посилити контроль за використанням земель, надати повну інформацію для проведення економічної оцінки та аналізу господарської діяльності окремого підприємства. Даний підхід допомагає завчасно виявляти екологічні правопорушення чи диспропорції, які виникли між господарською діяльністю аграрного підприємства та охороною природного середовища, і своєчасно вживати заходів щодо їх усунення або досягнення оптимальної рівноваги економічних та екологічних інтересів.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Серед вітчизняних вчених, що досліджують облік якості сільськогосподарських угідь можна виокремити таких, як В. М. Жук, І. І. Замула, П. Т. Саблук, В. К. Савчук, В. Б. Моссаковський, О. О. Канцуров, Г. Г. Кірейцев, С. С. Кохан, М. Ф. Огійчук, А. М. Третяк та інших науковців. В їх роботах розглядаються різні підходи до формування обліку та оцінки сільськогосподарських угідь, розкриваються його принципи, методи і процедури. Проте, в економічній та нормативній літературі невизначеним залишається перелік показників для відображення якості сільськогосподарських угідь.

Мета дослідження – розгляд питань та розробка практичних рекомендацій щодо формування та вдосконалення документування стосовно відображення якісних параметрів сільськогосподарських угідь.

Матеріали і методи дослідження. У процесі дослідження використано наукові методи, що базуються на діалектиці пізнання та об'єктивних законах розвитку економіки. Історичний, логічний і монографічний

методи використовувалися для виявлення місця сільськогосподарських угідь у складі активів та уточнення їх класифікації за якісними параметрами для відображення в системі бухгалтерського обліку. Керуючись балансовим, розрахунково-конструктивним методом і методами спостереження та вибіркового обстеження, було вивчено сучасний стан обліку й оцінки земель. Інформаційною базою дослідження є законодавчі та нормативно-правові акти Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України, Міністерства фінансів України, Міністерства аграрної політики та продовольства України, галузеві інструкції та нормативні документи щодо регулювання операцій із земельними угіддями, наукові праці й методичні розробки вітчизняних і зарубіжних учених-економістів, матеріали наукових конференцій і семінарів.

Результати дослідження та їх обговорення. Підставою для відображення господарських операцій з якістю сільськогосподарських угідь в аналітичному та синтетичному обліку є первинні документи, які складаються на підставі юридичної документації (договорів оренди; договорів про відчуження земельних ділянок: міни, дарування тощо; актів на право користування та право володіння; державних актів на право приватної власності на землю; звітів про експертну оцінку земельних ділянок, висновків агрохімічних служб, агрохімічних паспортів полів).

Існуюча форма «Акт приймання-передачі (внутрішнього переміщення) основних засобів» (форми № ОЗ - 1, № ОЗСГ – 1) [1] не передбачає розкриття деталізованої інформації щодо якісних характеристик окремих земельних угідь. У першу чергу, це стосується відомостей про права користування ділянками (частками) – (власність, оренда або суборенда) та вид правовстановлюючого документа, кількість угідь, їх родючість, тип ділянки, місце розташування, конфігурація, кадастровий номер, наявність на ділянках певних забудов, додаткові дані про експлікацію, плани меж, діюча система сівозмін (останні 3–5 років). Крім того, при надходженні на підприємство земельної ділянки та, відповідно, її якісних параметрів, в уніфікованій формі № ОЗ-1 та № ОЗСГ-1 не можуть бути заповнені такі реквізити, як норми амортизаційних відрахувань, залишкова вартість та ін.

Тому доцільним є введення спеціалізованого документа – «Акт приймання-передачі сільськогосподарських угідь та їх якісних параметрів», який розкриватиме як характеристики самої ділянки та її якісного стану, так і надаватиме всі відомості щодо придбання та подальшої її експлуатації (реквізити підприємства, що передає земельну ділянку, та підприємства, що її одержує; категорія земель [2, с. 465] за цільовим призначенням та вид угідь; якість ґрунтів; місцезнаходження ділянки; дані про затрати на поліпшення; інформація про того, за ким закріплено ділянку; з якого моменту вона вводиться в експлуатацію на даному підприємстві; її балансова та нормативна грошова вартість та наказ або договір, на підставі якого відбувається оприбуткування чи передача земельної ділянки), а також склад комісії, що підписує цей документ.

Зазначену форму документа доцільно застосовувати при зарахуванні об'єктів до складу земельних ділянок та введення їх в експлуатацію в результаті надходження. Акт приймання-передачі сільськогосподарських

угідь та їх якісних параметрів має стати основою для здійснення подальших записів в облікових регістрах підприємства та в Земельній кадастровій книзі. Тому вважаємо за потрібне складати зазначений документ у присутності двох сторін щонайменше у двох примірниках, один із яких залишатиметься після підписання в бухгалтерії підприємства, що передає ділянку, другий – у бухгалтерії підприємства-одержувача. У разі потреби, складатиметься третій примірник акта, який разом із відомостями про сівозміни та планом меж ділянки, копією експлікацій надаватиметься агрономічній службі, зацікавленій у такій інформації.

Оскільки на сільськогосподарських підприємствах значна частина операцій проводиться із земельними частками (паями), доцільно буде використовувати зазначений Акт одночасно й при прийманні-передачі земельних паїв. У цьому випадку, об'єктом обліку буде не конкретна ділянка, виділена в натурі, а умовна частка землі. Тому в документі не будуть зазначені реквізити місця знаходження паю, але кадастровий номер, бонітет ґрунтів, якісна характеристика повинна зазначатись обов'язково, а замість даних підприємства-передавача, будуть зазначені паспортні дані фізичної особи, яка здійснює передачу частки (паю).

На окрему увагу заслуговує така господарська операція, як переведення земельних угідь із одного виду в інший. Дослідження підтверджують, що, в умовах реформування підприємств та в результаті передачі земель громадянам, відбуваються значні трансформаційні процеси всередині категорій угідь. Такі зміни в складі сільськогосподарських угідь зумовлені як природними факторами (підвищення якісного стану угідь), так і економічною доцільністю подальшого їх використання в складі інших земельних угідь (наприклад, переведення угідь під чагарниками до складу земель лісового фонду). Крім того, через реорганізацію великих сільськогосподарських підприємств значна кількість ріллі була взагалі виведена з обробітку та зайнята під перелогамі.

З огляду на це, пропонується запровадити в обліку додатковий документ – «Акт переведення сільськогосподарських угідь з відповідними якісними параметрами». Застосування зазначеного документа допоможе уникнути дублювання записів в актах приймання-передачі сільськогосподарських угідь та їх якісних параметрів та інвентарних картках, оскільки проведення такої операції потребуватиме оформлення як факту вибуття зі складу певного виду угідь, так і факту прийому до іншої категорії земель.

Акт переведення сільськогосподарських угідь з відповідними якісними параметрами міститиме інформацію про причини зміни категорії угідь, їх кадастрові показники, оцінку і вид земельної ділянки за попередніми даними, якісну характеристику ділянки в момент переведення та аналогічні відомості після переводу угідь з одного виду в інший. Оскільки, оптимальне живлення рослинних організмів у сполученні з раціональним підвищенням ефективності застосування добрив і зменшенням забруднення навколишнього середовища продуктами хімізації дає змогу підвищувати врожай і поліпшувати якість сільськогосподарської продукції, важливу роль у первинному обліку має Акт про використання мінераль-

них, органічних і бактеріальних добрив (форма ВЗСГ-3). Умови мінерального живлення, значною мірою, залежать від типу ґрунту, тому пропонуємо даний документ удосконалити наступними реквізитами: до номеру поля додати інформацію про вид угідь, тип ґрунту, вміст елементів живлення. Також розширити інформацію про вид добрив у розрізі основних агрохімічних показників.

При виявленні потреб рослини в мінеральному добриві необхідно виходити як із видових особливостей організму, так і зі специфічних особливостей даного типу ґрунту. Доцільно здійснювати розрахунок відхилень від норм якісних параметрів земель сільськогосподарського призначення, що буде містити інформацію про фактичні і суб'єктивні причини цих відхилень, дані про вид угідь та тип ґрунту та якісні параметри, відповідно до основних агрохімічних показників.

Для узагальнення інформації по кожній земельній ділянці відкривається „Інвентарна картка обліку основних засобів” (форма № ОЗ-6), яка є основним реєстром аналітичного обліку основних засобів. Ведення аналітичного обліку в інвентарних картках полегшує роботу щодо систематизації відомостей про стан та використання об'єктів обліку в господарській діяльності. Проте, як і у випадку з актом приймання-передачі основних засобів, зазначені інвентарні картки варто спеціалізувати для обліку земельних ділянок та їх якісних параметрів.

Науковці Інституту аграрної економіки запропонували приблизну форму Інвентарної картки обліку земельних ділянок [3, с. 216]. Проте, з метою забезпечення кадастрового обліку та контролю за якісним станом земельних угідь, варто розширити кількість показників, які б відображували специфіку обліку земельних ділянок сільськогосподарського призначення та їх якісного стану в нових умовах господарювання. З огляду на це, в інвентарній картці ми виокремили шість підрозділів, за якими накопичуватиметься облікова інформація:

1. Відомості про придбану земельну ділянку та її якісний стан (місце розташування ділянки, її розміри, якість, вартість, кадастровий та інвентарний номер).

2. Умови списання земельної ділянки (паю): підстава для вибуття, підтверджуюча документація, кореспонденція рахунків.

3. Дані про поліпшення (вид здійснених робіт, акт виконаних робіт, сума витрат на поліпшення).

4. Порядок переоцінки земельної ділянки: індексація вартості земель на певну дату, дооцінка або уцінка (наприклад, унаслідок погіршення якісних параметрів ділянки або внаслідок інфляції).

5. Відомості про переведення земель з одного виду угідь в інший (причини переведення, вид угідь до та після переведення).

6. Коротка характеристика об'єкта (бонітет, характеристика за агротехнічним паспортом, наявність права на сервітут тощо).

Заповнювати інвентарні картки обліку земельних ділянок та їх якісних параметрів доцільно в бухгалтерії підприємства в одному примірнику на підставі актів приймання-передачі та супроводжувальних документів

(кадастрового плану, правовстановлюючих документів на землю та ін.) для окремої ділянки або паю в розрізі інвентарних номерів, які зберігаються за земельною ділянкою весь період її експлуатації на підприємстві. Переведення земель з одного виду в інший буде відображатися в інвентарній картці на основі зазначеного акта трансформації земельних ділянок.

Інвентарний список земель, а також інформацію про їх якісний стан складає матеріально-відповідальна особа, яка відповідає за цільове використання угідь, і застосовується для пооб'єктного обліку кожної ділянки. Дані, представлені у списку, мають бути ідентичними записам в інвентарних картках обліку земельних ділянок та їх якісних параметрів. Тому ми пропонуємо такі основні реквізити, що можуть бути зазначені в описах: номер та дата інвентарної картки, категорія земель і вид угідь, площа, кадастровий та інвентарний номер, балансова вартість, бал ґрунту, якісна характеристика за основними мікроелементами та агрохімічними показниками, причина вибуття та документ, що його підтверджує.

Для забезпечення збереження основних засобів всі інвентарні картки реєструються в „Описі інвентарних карток по обліку основних засобів” (форма № ОЗ-7), за заповнення та зберігання якого відповідає бухгалтерія підприємства. При вибутті основних засобів у даному описі роблять записи, а відповідну картку прикладають до акта на списання основних засобів [4, с. 96]. Для систематизації інвентарних карток в описах пропонуємо групувати за видами угідь, а також за основними агрохімічними показниками, що значно полегшить здійснення управління ними на підприємстві.

При передачі об'єкта основних засобів іншому суб'єкту господарювання (наприклад, при оренді, обміні, безкоштовній передачі, внеску до статутного капіталу іншого підприємства) заповнюють форму № ОЗ-1, № ОЗСГ-1, а в обліку земельних ресурсів та їх якісних параметрів – слід застосовувати пропоновану форму «Акт приймання-передачі сільськогосподарських угідь та їх якісних параметрів». При вибутті земельних ділянок інвентарні картки вилучають із картотеки та роблять відповідні відмітки в описі інвентарних карток.

Списання основних засобів оформлюють „Актом на списання основних засобів” (форма № ОЗ-3, ОЗСГ-3) [6, с. 88]. Однак, тут слід зазначити випадки ймовірного списання земельних ділянок. Земля, як природний ресурс, не може бути амортизована, а тому основна причина її вибуття зі складу основних засобів на підприємстві – передача іншому суб'єкту, що оформлюється «Акт приймання-передачі сільськогосподарських угідь та їх якісних параметрів»; списання ж із балансу можливе лише в тому випадку, коли використання даної ділянки (як активу) надалі є неможливим, наприклад, унаслідок аварій, екологічних катастроф, стихійних лих (затоплення). Оскільки такі випадки є поодинокими, в обліковому процесі раціонально використовувати запропонований «Акт переведення сільськогосподарських угідь із відповідними якісними параметрами».

Узагальнюючим первинним документом за класифікаційними групами основних засобів є „Картка обліку руху основних засобів” (форма № ОЗ-8), в якій міститься вартісна інформація про переміщення (надходження та вибуття) об’єктів на підприємстві впродовж місяця. Заповнюється зазначений документ на основі даних інвентарних карток відповідних груп засобів та є підставою для складання аналітичних даних до рахунку 10, які містяться в журналі-ордері № 4 А с.-г. Однак застосування даної картки не є обов’язковим для всіх підприємств, оскільки в ній відбувається дублювання попередньо здійснених записів в інших документах.

Аналітичні дані в журналі-ордері № 4 А с.-г. відображуються за кожним синтетичним рахунком та субрахунком на підставі первинних документів за такими даними: залишок на початок місяця, обороти по дебету і кредиту, залишок на кінець місяця. Така узагальнена схема обліку земельних ділянок та їх якісних параметрів в остаточному виразі у журналі-ордері є неоптимальною, з точки зору аналізу використання землі на сільськогосподарському підприємстві. Тому пропонуємо внести певні поправки до діючої форми журналу-ордеру № 4 А с.-г.

Для цього слід перетворити праву частину документа у відомість до журналу-ордера № 4 А с.-г. – виключити колонку „Оборот по кредиту” (оскільки такі відомості надані у лівій частині реєстру) та розділити графу „Оборот по дебету” на кілька частин (імовірні кореспондуючі рахунки та суму разом). Таким чином, у журналі-ордері № 4 А с.-г. будуть всебічно відображені операції з вибуття якісних параметрів земельних угідь по кредиту рахунку 101 „Земельні ділянки” та зафіксовані дані про їх надходження. Дана документація розкриває зміни в кількісних та якісних параметрах узагальнено, при цьому якісні характеристики представлені лише як супроводжувальна інформація. У Порядку аналітичного обліку земель у наукових установах, на підприємствах та організаціях УААН, затвердженому постановою Президії УААН [7, с. 10] для узагальнення й систематизації даних про кількісний та якісний стан земель, пропонується вести Книгу кількісного та якісного обліку земель. Зазначена Книга розподіляє земельні ресурси за термінами користування, розкриває фізичні та економічні показники ґрунту, економічну та нормативну грошову оцінку земель, визначає особливо цінні землі, класифікує землі за функціональним призначенням та відображує кількість земель за видами угідь.

Ведення книги кількісного та якісного обліку земель забезпечить відображення натуральних та грошових показників по кожному виду угідь. Проте складання зазначеної форми документа на сільськогосподарських підприємствах матиме певні труднощі, оскільки значна частина показників, що характеризують продуктивність земель, може бути вписана лише після додаткового обстеження ґрунту спеціалістами-землевпорядниками та агрохіміками. Окрім того, оцінка земель, представлена в розділі п’ятому „Показники оцінки земель”, узагальнюється за видами угідь, а не за конкретними земельними масивами з певними якісними ознаками, що ускладнює управління їх використанням [8, с. 1025].

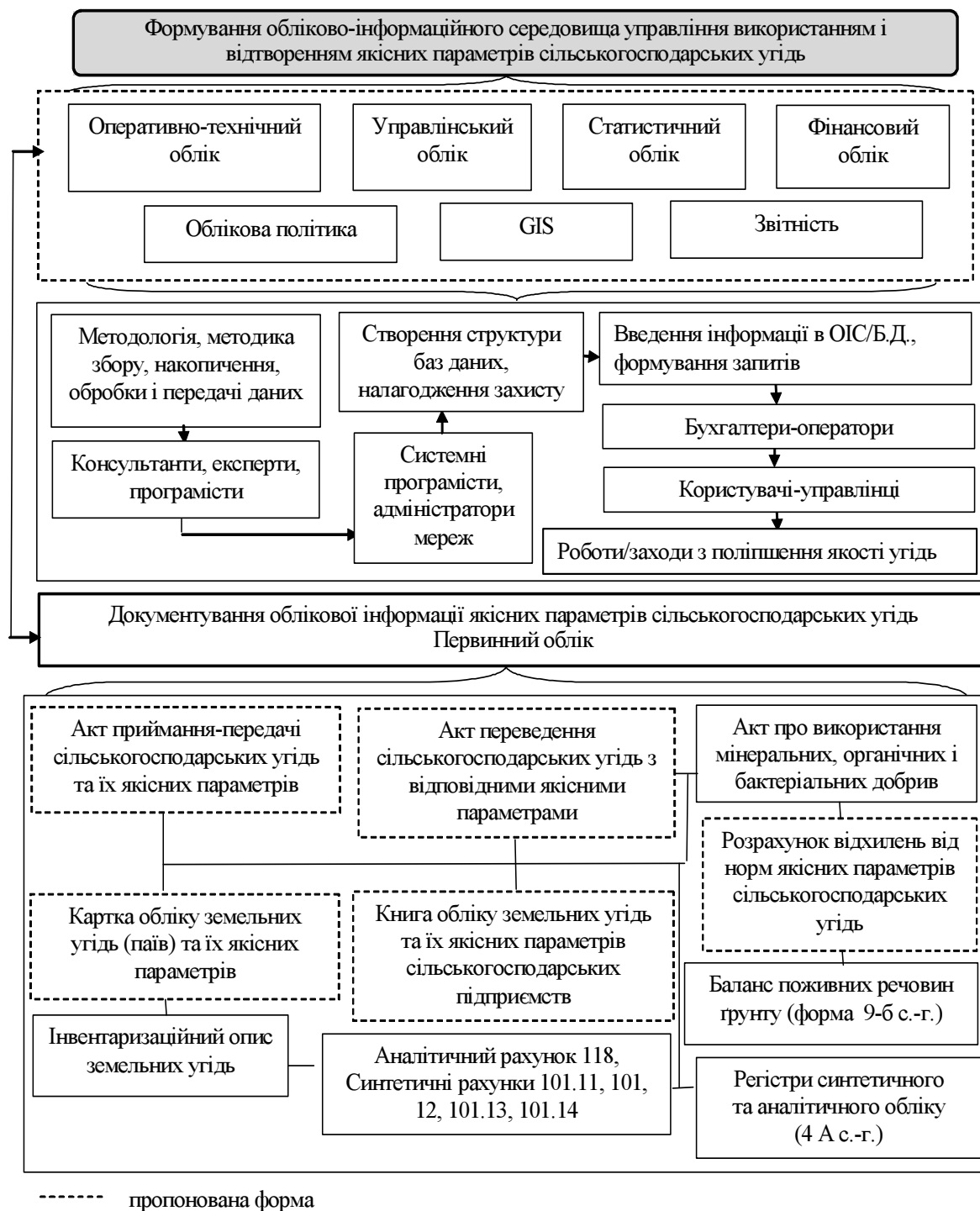
З огляду на вищезазначене, пропонується запровадити в аналітичному обліку спрощену форму книги обліку земельних ресурсів та їх якісних параметрів, яка дасть змогу розкрити якісні та вартісні показники земельних ділянок за двома основними критеріями: ділянки, що беруть участь у виробництві сільськогосподарської продукції, та ділянки, що тимчасово вилучені з виробництва. До ділянок, які не беруть участі у виробничому процесі, можуть бути зараховані землі, які перебувають на стадії відновлення родючості, а також нерозорані ділянки викорчуваних садів, площі сільськогосподарських угідь, які підготовлені під посадку полезахисних лісових смуг; землі, які тимчасово виведені з обробітку з метою відновлення їх продуктивності та екологічного стану; забруднені угіддя, які не використовуються в аграрному виробництві через вміст у них забруднюючих речовин, що негативно впливає на довкілля, і які виключені з господарського обороту; відкриті землі без рослинного покриття.

Групування земель у книзі обліку здійснюється як за формами власності та користування, так і за категоріями угідь та якісними параметрами. При цьому облік земельних ресурсів відображується в кількісному, якісному та вартісному виразі, що дасть змогу використати наведені дані одразу в кількох облікових системах: в земельному обліку – під час збору даних щодо землевласників та землекористувачів; при податкових розрахунках – для обрахунку податку на землю; в бухгалтерському обліку – для визначення балансової та позабалансової вартості земельних угідь, перевірки записів у Головній книзі підприємства.

Якщо книга обліку земельних ресурсів та їх якісних параметрів буде вестись у розрізі окремих земельних ділянок та в цілому по підприємству, то менеджери, використовуючи дані обліку витрат виробництва по об'єктах витрат (полях та сівозмінах), зможуть проконтролювати продуктивність конкретних сільськогосподарських угідь, використовуючи первинні документи щодо обліку витрат та виходу продукції рослинництва (наприклад, акти про використання мінеральних, органічних та бактеріальних добрив, пестицидів та гербіцидів, облікові листки праці та виконаних робіт, облікові листки трактористів-машиністів, рахунки-фактури, талони комбайнерів та шоферів, реєстри приймання зерна та іншої продукції, реєстри відправки зерна з поля, щоденники надходження сільськогосподарської продукції, акти на оприбуткування пасовищних, грубих та соковитих кормів тощо). Накопичення поданих у книзі обліку земель показників за кілька років допоможе виявити динаміку розвитку землекористування та землеволодіння й розробити бізнес-план сільськогосподарського виробництва на перспективу.

Сучасне сільське господарство пред'являє високі вимоги до сільськогосподарських виробників у плані інформатизації і вживання сучасних GIS-технологій [5, с. 68]. Таким чином, враховуючи всі рекомендовані та модифіковані документи, процес узагальнення первинної, аналітичної та зведеної документації з якості сільськогосподарських угідь матиме такий вигляд (рис. 1).

Організаційно-методичне забезпечення формування обліково-інформаційної системи управління якісними параметрами сільськогосподарських угідь аграрних формувань*

*Джерело: власна розробка автора.

Такий підхід до обліку якісних параметрів сільськогосподарських угідь дасть змогу зацікавленим користувачам одержати повноцінну інформацію для прийняття оперативних виробничих та управлінських рішень, проведення аналізу використання земель, виявлення тенденцій та зако-

номірностей розвитку землеробства в конкретному господарстві за кілька років та сприятиме розробленню відповідних обчислень на перспективу.

Висновки і перспективи. Використовуючи одне із завдань первинного обліку – надання інформації для аналітичного обліку, на підставі якої формуються висновки про ступінь ефективності та цільове використання якості угідь управлінським персоналом організацій, підтверджуємо доцільність використання пропонованих нами форм первинних документів.

Це також дасть змогу зробити більш достовірний збір інформації для складання річної звітної калькуляції та визначити рівень витрат на поліпшення угідь у разі, якщо вони погіршилися. Основною задачею поліпшення якості угідь, як комплексу заходів із підвищення ґрунтової родючості земель, на наш погляд, має стати створення необхідних умов для підвищення родючості земель, урожайності та отримання потрібного обсягу виробництва продукції.

Отже, первинною ланкою у створенні єдиного інформаційного середовища про земельні ресурси повинні бути власники землі та землекористувачі – сільськогосподарські підприємства, що фіксуватимуть, оброблюватимуть та здійснюватимуть передачу інформації про правовий, господарський та природний стан земельних ресурсів на інші рівні управління шляхом організації бухгалтерського обліку та звітності. Крім того, дані оперативно-технічного та бухгалтерського обліку підприємства містять економічні, агротехнічні та інші показники, що характеризують реальний стан земель на аграрному підприємстві та надають можливість проаналізувати рівень їх використання.

Список літератури

1. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : закон України від 16.07.1999 р. № 996-XIV [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/996-14>
2. Добряк Д. С. Класифікація сільськогосподарських земель як наукова передумова їх екологобезпечного використання / [Добряк Д. С., Канаш О. П., Бабміндра Д. І., Розумний І. А.]. – К. : Урожай. – 2009. – 464 с.
3. Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань, затв. наказом Міністерства фінансів України від 02.09.2014 № 879 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1365-14>
4. Кирейцев Г. Г. Облік основних засобів у сільськогосподарських підприємствах / Г. Г. Кирейцев, Л. О. Іваніщенко. – К. : Урожай, 1987. – 176 с.
5. Кохан С. С. Вплив просторових структур на точність методів інтерполяції / С. С. Кохан, І. П. Поліщук // Ученые записки Таврического национального университета. Серия «География». – 2005. – Т. 18 (57), № 1. – С. 67–74.
6. Рекомендації з врегулювання майнових і земельних відносин в сільськогосподарському бізнесі: документальне оформлення, облік і оподаткування / за ред. В. М. Жука, І. Б. Садовської // Облік і фінанси АПК. – 2005. – № 5. – С. 71–162.
7. Саблук П. Т. Земельна реформа: терниста дорога від старту до фінішу / П. Т. Саблук // Урядовий кур'єр. – 2004. – 5 серпня. – С. 10.

8. Ярмолюк О. Ф. Інформаційне забезпечення управління земельними ресурсами в агроформуваннях / О. Ф. Ярмолюк // Економіка: проблеми теорії та практики : збірник наукових праць. – Дніпропетровськ : ДНУ, 2008.– Вип. 241, т. 5. – С. 1024–1032.

References

1. Pro buhgalters`kyi oblik ta finansovu zvitnist` v Ukrayini, Zakon Ukrayiny` vid 16.07.1999 r. № 996-XIV [Elektronnyj resurs]. – Rezhy`m dostupu: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/996-14>.
2. Dobryak, D. S. (2009). Klasyfikaciya sil`s`kogospodars`kyh zemel` yak naukova peredumova yix ekologobezpechnogo vy`kory`stannya [Tekst] / D. S. Dobryak, O. P. Kanash, D. I. Babmindra, I. A. Rozumny`j. – K.: Urozhay, 464.
3. Polozhennya pro inventary`zaciyu akty`viv ta zobov'yazan`, zatv. nakazom Ministerstva finansiv Ukrayiny` vid 02.09.2014 № 879 [Elektronnyj resurs]. – Rezhy`m dostupu: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1365-14>.
4. Ky`rejcev, G. G., Ivanishhenko, L. O. (1987). Oblik osnovny`x zasobiv u sil`s`kogospodars`ky`x pidpny`emstvax. – K.: Urozhay, 176.
5. Koxan, S. S. (2005). Vply`v prostоровy`x struktur na tochnist` metodiv interpolyaciyi [Tekst] / S. S. Koxan, I. P. Polishhuk // Uchenyye zapy`sky` Tavry`cheskogo nacy`onal`nogo uny`versy`teta. Sery`ya: Geografy`ya, 18 (57), 1, 67–74.
6. Rekomendaciyi z vregulyuvannya majnovy`x i zemel`ny`x vidnosy`n v sil`s`kogospodars`komu biznesi: dokumental`ne oformlennya, oblik i opodatkuвання (2005) / za red. V. M. Zhuka, I. B. Sadovs`koyi // Oblik i finansy` APK, 5, 71–162.
7. Sabluk, P. T. (2004). Zemel`na reforma: terny`sta doroga vid startu do finishu / P. T. Sabluk // Uryadovy`j kur`yer, 5 serpnya, 10.
8. Yarmolyuk, O. F. (2008). Informacijne zabezpechennya upravlinnya zemel`ny`my` resursamy v agroformuvannyax / O. F. Yarmolyuk // Ekonomika: problemy` teorii ta prakty`ky`: zbirny`k naukovy`x prac`. – Dnipropetrovs`k: DNU, 241 (5), 1024–1032.

СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ ДОКУМЕНТИРОВАНИЯ УЧЕТА СЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННЫХ УГОДИЙ, ИХ КАЧЕСТВА И ЭКОЛОГИЗАЦИИ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ

Т. В. Машкова

Аннотация. Сельскохозяйственные земли нуждаются не только в интенсификации и больших капиталовложениях, но и в комплексных, экологически оправданных методах хозяйствования для сохранения и использования почвы с целью удовлетворения не только потребностей человека, но и одновременного сохранения плодородия почвы. Данные первичных документов являются основой аналитического учета, что предполагает ведение бухгалтерских регистров как в натуральном, так и в денежном измерителях. Первичные документы являются исходной информацией для всех уровней управления хозяйственной деятельностью.

От качества предоставленной первичной информации в значительной степени зависит достоверность отчетности, результаты оценки и анализ показателей, характеризующих эффективность использования в качестве сельскохозяйственных угодий. Поддержание качества сельскохозяйственных угодий создает основу для дополнительных экономически эффективных вложений труда и средств в землю. Эти меры направлены на регулирование водно-воздушного баланса почвы, улучшая условия для выращивания культурных растений. Поэтому усовершенствованные формы первичных документов для учета качественных параметров сельскохозяйственных угодий являются основой для верного их отображения.

Ключевые слова: *качество сельскохозяйственных угодий, методические подходы, первичные документы, бухгалтерский учет, информация, сельскохозяйственные предприятия*

IMPROVING THE DOCUMENTATION OF THE ACCOUNT OF AGRICULTURAL LAND QUALITY AND GREENING USE

T. V. Mashkova

Abstract. *Agricultural land need not only the intensification and large investments, but a comprehensive and environmentally sustainable management practices for the conservation and use of soil to meet not only human needs, but also the simultaneous preservation of soil fertility. These primary documents is the basis of analytical accounting, which involves accounting registers both in natural and in monetary terms. Primary documents are the source of information for all levels of business management.*

The quality of the provided primary information depends largely on the accuracy of reporting, the results of the evaluation and analysis of indicators characterizing the efficiency of use as agricultural land. Maintaining the quality of agricultural land provides the basis for further cost-effective investments of labor and resources in the ground. These measures are aimed at regulation of water-air balance of the soil, improving conditions for growing crops. Therefore, enhanced forms of primary documents for accounting quality agricultural land is the basis for correct display.

Keywords: *quality of farmland, methodological approaches, primary documents, accounting, information, agricultural enterprises*